

De Døves Blad

CHOLMERS

No. 15.

Udgivet af pastor Conrad Svendsen, prest for de døve.

Oktober
1907.

Kom ihu, at du helligholder hviledagen!

Kommer du ihu hviledagen? Takker du Gud, fordi han har givet os en af de syv dage, til hvile for vort legeme og til hjælp for vor sjæl? Eller har du ingen hviledag? Bruger du ganske alle ugens syv dage til arbejde? Der er dem, som bruger alle dage til arbejde og til bekymringer. Hvordan gaar det med dem? De ødelægger sin sjæl, og de ødelægger sit legeme.

Men du svarer vel: Jo vist kommer jeg ihu hviledagen. Hvorledes bruger du den da? Jeg hviler fra mit arbejde, siger du; jeg gaar ud i Guds frie natur. Jeg glæder mig over blomsterne paa marken, over fuglene, over alt det, jeg ser.

Og dette er godt og rigtigt. Det er herligt at have tid til at gaa ud sammen med sine kjære og glæde sig over alt det vakre, som Gud har skabt, og som han vil skal være os til glæde og til opmuntring. Og det kan ogsaa være til velsignelse, at man af og til gaar alene, langt borte fra alle de andre, og bliver alene med sin Gud.

Men de, som er alene med sin Gud og bliver velsignet af ham, faar trang til at søge ham og lære ham bedre at kjende. Hvorledes er Gud? Hvem er det, Gud elsker? Over hvem forbarmer Gud sig? Saaledes vil de tænke. Og de mindes ordet om, at Jesus kom

og forklarede for os, hvorledes Gud fader er. Saa vil de sætte sig stille ned og læse i sin bibel om den herre Jesus; de vil se hans fjerlighed; de vil love og prise Gud.

De vil love og prise Gud, naar de er alene; og de vil føle trang til at love og prise Gud sammen med andre. Lykkelige er de døve, som kan mødes til gudstjeneste med andre døve. Maatte der stadig blive flere, som kan det! Men er der ikke adgang dertil, saa vil de drives til menighedens forsamling; og der vil de døve sammen med de hørende opløste sine hjerter til Herren og tilbede ham. Og Gud, som ser ind i menneskehjernerne, ved, hvad der rører sig ogsaa i de døves hjerter, og forstaar den takkesang, som lydløs stiger op derfra.

Men der bliver et savn for de døve; de vilde saa gjerne i de hørendes forsamling kunne synge salmerne sammen med de andre og forstaa de ord, som presten taler, naar han forkynnder evangelium. De kan ikke det; men kjære venner, I maa ikke glemme, at naar I sidder der og læser i eders bog salmerne og bønnerne og epistelen og evangeliet, saa er Gud selv nær hos eder, og Gud, som ser eder, vil tale til eders hjerter og give eder velsignelse.

Og saa er der noget, som I helt kan være med i: I kan knæle ved Herrens alter sammen med de hørende og bekjende eders synd for Gud. Da vil presten lægge sin haand paa eders hoved og sige: Paa Guds

og mit hellige embeds vegne tilfiger jeg dig alle dine synders naadige forladelse i Fadere ns og Sønnens og Den helligaands navn. Og I kan være med og tage imod Jesu hellige legeme og blod, som blev givet eder og udgydt for eder til syndernes forladelse.

Og naar de smaa børn bæres frem til døbefonten, og der bliver bedt: Herre, tag imod barnet, da kan du være med i bønnen; og naar presten døber barnet, vil du tænke: Gud har taget dette lille barn til sit barn. Og du vil huske paa: Saaledes skede det engang med dig. Gud tog dig til sit barn og gjorde dig til en arving til det evige liv. Da vil du love og prise Gud og gaa til dit hjem med glæde.

Hvorledes bruger du saa din søndag? Til at tænke paa dit legeme alene? Kjære ven! jeg beder dig i Jesu navn: Glem ikke at tænke paa din sjæl! Glem ikke at være stille for Gud! Søg først Guds rige! Søg Gud, naar du er alene, og kom til kirken og søg ham der. Saa skal du finde Gud, og du skal engang saa være med og holde høitid hos Gud, oppe i himlen! Amen.

Hvorfor er vi døve?

Jeg tænker mig, at nogle ved at høre titelen paa dette foredrag kan ha spurgt sig selv:

Hvad er det, man mener? Hvorfor vi er døve? Hvem kan svare paa det spørgsmål, eller er det overhodet muligt at gi noget sikkert svar paa det? Er det ikke nok, at vi er døve? — Det er et faktum, som vi pent maa bøie os for, og noget „hvorfor“ nytter det ikke at komme med.

Vi faar kun søge at gjøre os savnet af hørselens nyttige sans saa lidet som muligt. —

Men jeg tror ogsaa, at alle, der tænker lidt dybere over tingen, vil finde, at spørgsmaalet i virkeligheden er et ganske naturligt spørgsmål, der ligger os alle nær, og at det er et alvorligt spørgsmål, af hvis tilfredsstillende besvarelse det beror, om vi skal finde nogen mening i selve vort liv som mennesker. Det er med andre ord et spørgsmål, som staar i den nøieste forbindelse

med selve livsspørgsmaalet: Hvorfor lever vi? Hvorfra kommer vi, og hvorhen gaar vi?

At spørgsmaalet er gammelt, det kan vi se af, at vi finder det fremholdt allerede i det nye testamente, hvor Jesu disciple retter dette spørgsmaal til ham, idet de ser et blindfødt menneske: Mester, hvem har syndet, denne eller hans forældre, siden han er født blind? — Med samme ret, kan vi tænke os, vilde de gjøre et lignende spørgsmål, hvis det var et døvsødt, ikke et blindfødt, menneske, de havde seet.

Disciplernes spørgsmål gif just ud paa dette: Hvorfor er han født blind? Hvorfor er han blind? — Og for dem syntes der kun at være et svar paa dette spørgsmål: — Han er blind, fordi der er synd i verden. Og nogen maa have syndet, enten han eller hans forældre.

Og hvor ligger det ikke nær for vor ufuldkomne, lavere natur at tænke sli g: Der maa være en eller anden synd, hvor den nu end ligger, enten hos mig selv eller andre, som er skyld i, at jeg befinder mig i denne ulykkelige tilstand. Men af Jesu svar ser vi, at han tænkte anderledes. Den maa være en straf, som har rammet mig paa grund af denne synd. Vi bør ikke tro, at han var blind for, at ufuldkommenhed fandtes, og at ufuldkommenhed hos de enkelte mennesker saavel som i de jordiske forhold idetheltaget kunde være skyld i, at sli ge mangler som døvhed, blindhed og deslige opstod, men han tar i et tilfælde som dette bestemt afstand fra tanken paa synd. Synd er der i verden, derom er ikke tvil, og synd og ondskab har sine smertelige følger, hvorunder vi lider og har lidt i aartusinder; men naar vi maa bære følgerne af vor slægts og vor egen ufuldkommenhed og derunder ogsaa maa kæmpe med et ufuldkomment legeme, da bør vi ikke tænke, at denne lidelse er paalagt os som straf for vore egne eller andres synder. Thi det er just tanken paa straf, paa gjengjældelse eller en slags hevn, som følger med tanken paa synd. Og Jesus afviser denne tanke bestemt. Han vil ikke vide af straf. Det er ikke straf, naar en eller anden lidelse rammer os. Hvad andet vil han vel sige med sit svar: Han har ikke syndet, og hans forældre har ikke syndet. Men Guds gerninger skal aabenbares paa ham. Derfor er han blind.

Guds gjerninger skal aabenbares paa ham. Istedetfor at henlede opmærksomheden paa den uomtvistelige kjendsgjerning, at en aller anden fysisk aarsag, som ialfald maatte skyldes slægtens, om ikke direkte hans forældres eller hans egen ufuldkommenhed, havde havt tilfølgelse, at denne mand fødtes med et blindt legeme, — peger Jesus kun paa de guddommelige muligheder, som opstaar derved, at virkning ifølge en ubørnhørlig naturlov har fulgt paa aarsag, han peger paa hensigten just med denne naturlov, der i sig selv er guddommelig og en Guds tjener. Det er ingen hensigtsløs, blind lov denne, at virkning altid følger aarsag, at vi høster, hvad vi har saet, og at fædrenes syner eller ufuldkommenheder hjemses paa børnene i tredje og fjerde led, men hensigten med denne lov er heller ikke at straffe eller tage hevn. Hensigten er at skabe livsforhold for sjælen, hvor igennem denne kan vækkes, og Guds og gude-sjælens herlighed aabenbares.

De fleste tænker vel, idet de læser dette evangelium, at den Guds gjerning, som aabenbares, det var Jesu gjerning, idet han aabnede den blindes legemlige syn. At det var en Guds gjerning, derom er ingen tvil, men det var dog neppe den, Jesus tænkte paa. Det var ikke det legemlige syn, han ansaa for saa betydningsfuldt, men det var det, at gennem den handling, han fik anledning til at udføre med den blinde, aabnedes dennes indre, aandelige syn. Han fik oiet opladt for, hvad det betyder at se, ikke blot med de ydre øjne, men med sjælens indre blik, at vide, kjende, forståa med hjerte og forstand, at livet er skönt og lyst og godt, og at dets maal er kjærlighed, den som Guds Søn lærer os, og som sætter os i stand til selv at elske og gjøre Guds gjerninger i tjenende kjærlighed mod andre.

Hvad der gjælder for de blinde, det gjælder ogsaa for de døve. Vi har ydre øren, med hvilke vi skulde opfatte mange af de indtryk, baade skjønne og uskjønne, der strømmer imod os fra den ydre verden. Brugen af disse ydre øren er os imidlertid for nærværende negtet, og jeg tviler virkelig paa, at det vilde være bedre for os, om vi havde dem i behold. Thi hvad der ikke er os negtet, det er evnen til at vinde noget godt ud just af denne vor mangel paa ydre hørelse.

Vi kan lære at lytte med vore indre øren, og da kan vi faa anledning til at vise verden, at der båg dette vort døve legeme bor en sjæl, som ikke lader sig skue af det den paalagte baand, en sjæl, som vil være hensunken i sløvhed, men af al magt stræber efter at fylde sin plads som et nyttigt lem paa samfundslegemet og stræber altid videre i retning af større frihed og uafhængighed af hemmende baand og derfor ogsaa mod stedse større gavnlighed.

Vi har ikke Jesus hos os for nærværende legemlig til at aabne vore legemlige øren. Men den tjenende, udadvirkende Kjærlighed, der udgik fra ham, den er det just, som har aabnet vore hørende medmenneskers blik for de døve og stummes uhyggelige stilling, og som indgav dem troen paa, at der ogsaa i dem laa muligheder, som kunde bringes til udvikling. — Og naar vi ser tilbage paa, hvad der er udført for og med de døve og stumme og blinde i løbet af de sidste hundrede aar, da tror jeg det vil erkjendes, at her har høiere kræfter virket med, og at her er Guds gjerning aabenbaret.

Jeg har ikke tid til at opregne, hvad der er gjort, men denne kongres er bl. a. et vidnesbyrd derom.

For 100 aar siden, før de døve og stumme endnu var begyndt for alvor at modtage nogen undervisning, var det vist de fleste af dem, som i sit stille sind har paa dette spørgsmaal: Hvorfor er dog ikke jeg som andre mennesker, og hvad mening er det i det i liv, jeg fører? Og mange, mange af dem, næsten alle, gif om i en plump sløvhedstilstand, langt mere en byrde for sig selv og andre end til nogen nytte. Men da var det just, at dette spørgsmaal: Hvorfor er de døve disse mennesker? begyndte for alvor at dæmre ogsaa hos de hørende. Den dybe medfølelse med alt, som lider, der er et af de skønneste karaktertræk ved den menneskelige sjæl, vaagnet hos enkelte mennesker til erkjendelse af, at her var en opgave at løse, som skulde og maatte løses, og med kraft og iver tog de fat paa den. At nævne navne ligger udenfor dette foredrags ramme. Ligesaa at opregne, hvad der er gjort. Nok at pege paa — hvad jo selv denne kongres er et talende vidnesbyrd om, — at fra den tid af indtil nu er de døves livsvilkaar stadig gaaet fremad, og det spørgsmaal, hvis besvarelse tidligere syntes saa

haabløs: Hvorfor er vi døve? — det kunde det maaske nu lykkes os at finde svar paa.

Endnu vil maaske mange sige: Det er godt og vel, at der skabes lysere vilkaar for døve, blinde, lamme, krøblinge af alle slags, men langt bedre vilde det dog være, om der slet ikke fandtes mennesker, som led under disse mangler, langt bedre, om slige ting, der dog skaber savn og lidelse, slet ikke fandtes paa jorden. — Og dog maa jeg sige: Jeg tror ikke det. Jeg tror det ikke nu. Paa menneskeheden's nuværende stadium trænges disse mangler; fandtes de ikke, da vilde menneskesjælen ikke, faa anledning til at udfolde sig. Den vilde ikke faa anledning til at vinde styrke og vise sig som den kongelige kraft fra Gud, der besejrer hindringer, selv de sværeste, og fra det dybeste mørke arbejder sig til lyset hos Gud. Giver ikke specielt de døves og blindes historie i de sidste 100 aar anledning til at tænke paa? Det var en lidelse for en Laura Bridgeman, en Magrild Raata, en Helen Keller, at befinde sig i blindhedens mørke, men er der nogen, som tror, at de nu, da lyset fra sjælen, lyset fra Gud, lyset fra livet selv dog er naaet til dem og har vidnet for dem, at livet har en mening, at det er skønt og godt, er der nogen, som tror, at de vilde undvære alle de vanskeligheder og hindringer, som deres blindhed og døvhed skabte, men som ved ihærdige anstrengelser fra andres, lykkeligere stillede menneskers saavel som fra deres egen side nu er overvundet? Er det ikke just de overvundne vanskeligheder, som giver dem grund til den største glæde?

Saaledes mener jeg, at de døves og blindes historie har noget at lære, ikke blot de døve og blinde selv, men ogsaa alle andre mennesker. Denne historie vidner om, at der er en sjæl, der er en kongelig kraft fra Gud, som bor i og kan vækkes hos ethvert menneske, blot man har taalmodighed, tro og tillid. Og ære være de mænd og kvinder, som havde denne taalmodighed, tillid og tro, og som ikke gav sig, før det virkelig lykkedes dem at vække denne sjæl. De vidner ved sin standhaftighed om Gudessjælens nærvær i dem selv. Og det er døvelæreren, blindelæreren, vansørelæreren's gerning.

Nu vil man maaske forstaa, hvad jeg mener, svaret maa bli, naar man spør: Hvorfor er vi døve? Jeg svarer: vi er døve, blinde, van-

føre, først forat vor sjæl skal vækkes til eftertanke, og dernæst forat denne sjæl — engang vakt — skal faa anledning til at vise sin kongelige byrd ved trods alle hindringer dog at arbejde sig frem mod lys, selvstændighed og frihed og føle sig lykkelig i en eller anden gavnlig gerning, liden eller stor, som skjottes i kærlighed og med troskab.

Men kommer det dertil, at vi engang har lært det, lært at finde og fylde vor plads og lært at være lykkelige i vor gerning og vor stilling som den nu er, fordi vi dog overalt kan finde noget gavnligt at gjøre, da tør vi haabe paa, at der vil komme en tid, da døvhed, blindhed, lamhed, saavel som al slags sygdom og lidelse ikke længer behøves, fordi vi har lært den lektie, de skulde lære os, og tiden er nu inde for os til at sættes over mere. En tid, da ordet siges ogsaa til os: „Vel du gode og tro tjener, du har været tro over lidet, jeg vil sætte dig over meget; — gaa ind til din herres glæde!“

De døve.

(„Morgenbladet“ 26/s 07.)

Nogle oplysende bemærkninger i anledning af telegramerne fra den første nordiske døvstumme-kongres i Kjøbenhavn kan maaske være paa sin plads.

Der er for øieblikket en langt større forskjel, end nogen skulde tro mulig, mellem de døve i Norge paa den ene side og de døve i de tre andre nordiske lande (Finland iberegnet) paa den anden, en forskjel, som ikke er begrundet i undervisningens nuværende standpunkt, men er opstaaet ved ældre modsætninger. De vogne norske døve er paa meget faa undtagelser nær undervist efter talemethoden og derfor „talende“. Hovedmassen af de døve i de andre nordiske land, især i Sverige og i Finland, er endnu stumme, har aldrig lært at tale.

Allerede fra 1850 af blev nemlig talemethoden den herskende i Norge, og siden begyndelsen af nittiaarene har den raadet grunden alene. Kun i Trondhjem og Trøndelagen findes der noget større antal af vogne „døvstumme“,

d. v. f. saadanne, som udtrykker sig ved tegn og haandalfabet. Det offentlige institut i Trondhjem var nemlig vor eneste tegnskole, indtil ogsaa det i syttiaarene delvis og fra begyndelsen af nitiaarene helt gik over til talemethoden. Det er derfor i Norge de talende døve, som har sat sit præg paa hele „omgangstonen“. Naar de underholder sig indbyrdes, er det deres skik at tale lydlose mundbevægelser, som støttes af nogle faa rudimentære tegn og gebærder.

I Danmark saa vel som i Sverige og Finland er det anderledes. Bistnok begyndte en enkelt mand i Danmark med taleundervisning omtrent paa samme tid, som Fredrik Balchen begyndte i Norge; men lige til først i ottiaarene var det kun et mindretal, som modtog taleundervisning. Siden den tid er antallet efterhaanden steget, saa at nu det store flertal undervises i tale. Men den ældste skole, det kongelige institut i Kjøbenhavn, der har ca. fjerdedelen af eleverne, benytter endnu den stumme methode.

En tilsvarende udvikling, skjønt endnu langsommere, har fundet sted i Sverige og Finland, hvor haandalfabetet den dag i dag bruges i et ikke ringe antal tilfælde ved undervisningen.

Som følge deraf vil man finde, at det store flertal af vogue, især ældre og modne døve, i vore nabolande er fremmede for talens brug, altsaa virkelig stumme. Den yngre slegt har lært at tale; men da den nu omgaaes med den ældre, har den for at gjøre sig forstaaelig intet andet valg end at lære den ældre maade at meddele sig paa.

Denne meddelelsesmaade er et udviklet tegnsprog, med leilighedsvis benyttelse af Haandalfabetet.

Naar norske døve kommer til Danmark og Sverige, især til det sidste land, maa de lære de danske eller de svenske døves maade at udtrykke sig paa eller i det mindste opfange saa meget deraf, at de kan gjøre sig nogenlunde forstaaelige. De danske og de svenskes flertal er lovlige undskyldt for at lære de norske døves meddelelsesmaade. Det er her som ellers: den, som har modtaget den fuldkomneste undervisning, lærer at bruge dens sprog, som har modtaget den mindre fuldkomne.

Da de svenske og de danske tegn er meget forskellige, har det ofte været paa tale at faa

en „Sammenjæmfning“ istand, og derom er ogsaa diskuteret paa kongressen i Kjøbenhavn. Dette vil vedblive at holde sig paa dagsordenen, saa længe der lever et betydeligt antal intelligente døve, som ikke har lært at tale. For de norske døve har spørgsmaalet kun interesse, forsaavidt det vil være bekvemmere for dem kun at behøve at lære et slags tegn ved besøg i nabolandene, i stedet for, at de nu maa lære to slags. Naar engang i tiden udviklingen har ført de danske og de svenske døve derhen, hvor de norske nu staar, vil den „mellemfolkkelige“ meddelelsesmaade de døve imellem blive som i Norge: Afslæsnung af lydløs mundtlig tale, støttet af enkelte tegn og udtryksfulde gebærder.

Naar man kjender til de her skildrede forhold, vil man forstaa, at stillingen i Danmark og Sverige ikke endnu er moden for at det norske forslag om at ombytte ordet „døvstum“ med „døv“ kan vente at vinde flertal blandt de døve derude. Massen af dem, som ikke har lært at tale, staar ikke synderlig velvillig til talemethoden, som jo ingen af dem kan faa nogen nytte af. Disse døvstumme vil ofte betragte selve ordet „døv“, som en agression fra talemethodens side og derfor afvise det. De bestyrkes i dette standpunkt dels af de lærere og lærerinder, som er eller har været ansat ved skoler med den stumme methode, dels af dem, der er konservative med hensyn til brugen af et ord, som har meget gammel hævd.

Tysklands eksempel har ogsaa gjort sit til at hindre Danmark og Sverige i at slaa følge med Norge ved dettes officielle overgang fra ordet „døvstum“ til „døv“. I Norge har vi taget en bevægelse i Amerika og Storbritannien til forbielse. Derborte har dog de stumme døve i et betydeligt antal krævet ordet „dumb“ afskaffet, bl. a. fordi det ligesom det gamle norske ord „dum“, hvilket endnu bruges i sin oprindelige betydning i adskillige af vore bygder, har en betydning af „umælende“. (Ordet stum er som befjendt ikke oprindelig norsk, men tysk, og „dum“ bruges i folkemalet ofte der, hvor skriftsproget bruger „døvstum“.) Bevægelsen i Amerika har bl. a. ledet til, at de Forenede Staters ældste skole (i Hartford, Connecticut, oprettet 1817), som endnu den dag idag for en væsentlig del

benytter den stumme methode, og hvis bestyrer ingenlunde hører til talemethodens forfægtere, har ændret sit navn fra „American Asylum for the Deaf and Dumb“ til „American school for the Deaf“.

Men i Tyskland er man i det saare uheldige tilfælde, at ordet „Taub“ i flertal og i hunkjøn let forveksles med „Taube“ (due). Skjønt Tyskland er det land, hvor talemethoden først vandt feirrig indgang og fortrængte enhver anden methode, har det derfor maattet overlade initiativet til en rigtigere benævnelse af de mennesker, som taler, skjønt de er døve, til nationer, der først for en menneskealder siden for alvor har begyndt at indføre denne methode.

Vi kan sige, at i Norge staar de voksne døve paa det mest moderne standpunkt, hvad der ikke alene skyldes talemethodens gamle traditioner hos os, men ogsaa den omstændighed, at de norske døve er anbragt i mange stillinger, som hidtil har været lukkede for nabolandenes døve. I Danmark findes der f. eks. næsten ingen døve typografer; hos os er der fuldt op af dem. Udsdøde institutbestyrer Fredrik Balchen, den første talelærer hos os, har ogsaa her været banebryder og sat en rekord, som endnu den Dag idag ikke er overtruffet.

Hvad derimod undervisningen i skolerne angaar, har Danmark og Sverige i de senere aar gjort saa store fremskridt, at de maa siges at have indhentet os. Vi staar endnu væsentlig paa samme standpunkt som det, vi naaede i gjenembrudstiden fra omkring 1880 til ca. 1890, og som for en stund bragte os i første række paa dette omraade. Skylden for den senere stagnation er at tilskrive flere aarsager. Dels har vi ikke budt vore lærerkræfter tilstrækkelig uddannelse — denne mangel vil jo nu blive afhjulpen — dels er lønningsvilkårene for lærere til at kunne trække begavede mænd og kvinder til døveskolen. Men først og fremst maa skylden lægges paa den siden 1891 gjældende uhaandterlige og upraktiske organisation af skolerne, hvilken ikke giver albueplads for initiativ til forbedringer. Den tid, da fagmændene for alvor samler sig til angreb paa denne organisation, vil blive regnet for en ny gjenembrudstid, som markerer et nyt stort fremskridt i undervisningen.

Lars A. H a v s t a d.

Døvekongressens Resolutioner.

(Morgenbladet 26—8—07.)

En række af de ved kongressen diskuterede spørgsmål, deriblandt ogsaa den om „døv“ eller „døvstum“, blev ikke gjenstand for resolutioner. De beslutninger, som man endes om, var følgende, som her opføres i sammentrængt form:

1. Børnehaver bør tjene som forberedelsesskoler og organiseres med statsunderstøttelse eller ovetages helt og holdent af staten.

2. Der bør oprettes fortsættelsesskoler eller andre uddannelsesanstalter, med særligt hensyn til de bedre begavede.

3. Folkehøjskolefejden bør optages paa døvstummesforeningernes program og søges gennemført saaledes, som de vil svare til hvert enkelt lands behov.

4. Kongressen udtaler ønskeligheden af de døvstummes tilslutning til landbruget og haaber, at staten vil give en landbrugsskole sin støtte.

5. Det er af stor betydning, at de døvstummes undervisning baade i og efter skoletiden ordnes saa, at den svarer til de døvstummes anlæg og begavelse, og man anser det for rigtig, at de døvstumme lærer flere erhverv end nu.

6. Modersmaalsundervisningen bør støttes af grammatikundervisningen i den udstrækning, som er nødvendig.

Disse resolutioner udrykker paa en udmærket maade de for tiden vigtigste behov inden de døves verden. Der er kun et punkt, som jeg gerne vilde have tilføjet, og som sikkert ikke havde stødt paa modstand, hvis forslag derom var blefremfat: at skolekøffenundervisning bør indføres ved alle skoler, og helst saaledes, at ogsaa gutterne kan tage del deri.

Med hensyn til børnehaver er Sverige kommet længst. Der blev nemlig for et par aar siden oprettet en saadan i Gøteborg med bidrag til Carnegie fondet. I Kjøbenhavn er der gjort et lidet privat forsøg i denne retning. I Norge er intet gjort, skjønt det var herfra opmærksomheden blev fæstet paa en saadan forberedende undervisning (jfr. reiseberetning indgivet til stortinget, dok. no. 1 for 1899—1900, omtalt eller gjengivet i en række fagskrifter i forskjellige lande).

Til en videregaaende uddannelse har „De døves forening“ (ikke at forveksle med „Hjemmet for gamle døve“ ved Nordstrand) et skolefond paa flere tusend kroner, hvis renter i tilfælde kunde benyttes til smaa stipendier eller paa lignende maade, dersom der blev truffet foranstaltning til at skaffe døve undervisning efter endt skolegang ved de almindelige skoler. Men fondet er for tiden ikke disponibelt, fordi foreningen, siden Christiania sparebank maatte ophøre med sine uddelinger i veldædigt siemed, og brændevins-samlaget maatte indskrænke sine uddelinger til en ubetydelighed, har seet sig nødt til at anvende alle sine rentepenge til dækkelse af de allernødvendigste udgifter. Man har maattet nøie sig med at haabe paa bedre tider.

Da der nu snart vil komme en jordbrugs-skole for døve igang ved Nyborg i Danmark, og denne allerede raader over større midler end den norske ved Sandefjord, som er den først oprettede i hele verden, tør det maaske haabes, at vore statsmagter ikke vil vedblive at negte denne sag sin støtte, men yde Sandefjordskolen det bestedne bidrag, den trænger.

Lars N. Havstad.

Fra „De døves forening“.

Extraordinær generalforsamling, som var berammet afholdt sidst søndag den 6te oktober, er i et bestyrelsesmøde besluttet udsat til afholdelse søndag den 20de førstkommende kl. 6 præcis. Talrigt fremmøde er paa-krævet, da sagen ikke er af liden vigtighed — behandling af lovkomiteens revidering af foreningens love. Aarsagen til udsættelsen af generalforsamlingen er den stedfindende konfirmation ovennævnte 6te ds. over hele byen, hvorfor inden foreningen den antagelse gjør sig gjældende, at fremmødet vilde blive mindre.

R. Z.

Fra kongressen i Kjøbenhavn.

Vi fortsætter idag med meddelelser fra kongressen, idet vi bringer det foredrag, som var anmeldt af hr. Henning Dahl.

Senere vil vi forhaabentlig ogsaa faa os tilsendt de øvrige norske foredragsholderes taler, saa at de døve, som ikke var tilstede ved kongressen, kan faa anledning til at gjøre sig bekendt dermed.

Af danske blade sees det, at murermester Schioldann paa grund af sine fortjenester af kongressen har faaet titel af justitsraad.

Vi bringer ham i den anledning vor lykønskning, idet vi udtaler vor glæde over, at hr. Schioldans interesserede og dygtige arbejde til de døves vel har fundet paastjønneelse og saa udenfor de døves kreds.

Klokker Becker og snedker Schulz er udnævnt til dannebrogsmænd.

Af modtagne breve

Venskab.

De fleste venskaber, der slutter sig imellem unge mennesker, har sin grund i denne alders livlige følelser, som man trænger til at meddele andre, og da søger man gjerne en ligesindet personlighed, af hvem man fordrer, at han skal føle som os og kunne le og græde med os. Saalænge alt føier sig vel, er det ikke vanskeligt at finde venner. Da er de altid gjerne tilstede hos dig, villig til at give raad og saa inderlig elskværdige. Men naar vinden snur sig, og det begynder at gaa den andre veien, saa det blir tungt for dig — da tyndes ogsaa vennefredsen. De glade ansigter forsvinder — lidt efter hvert. Du blir alene, alene med dine sorger, dine savn, dine længsler. Men blev ikke bitter for det; dine venner var ikke dit venskab værd, og desuden er det godt at staa alene ogsaa, thi da vil man straks faa øinene op for, at „enhver Gud sætter ene, han selv er mere nær“. Stort og herligt er venskabet, men ufuldkomment som alt paa jord; venskab stufes ofte bittert og gjengjeldes med utak.

Det er tunge, saarende slag, men de bør ikke forbitre; der gives ogsaa mange gode, ædle og trofaste mennesker, for hvem venskabet er ubrødeligt, og man bør ikke tage sig nær af de skumlerier, med hvilke lavtsindede mennesker

faa ofte søger at tilintetgjøre et trofast vensteb.

Livet er en evig strid. Det gjelder at gaa ud fra hver kamp, hver ydmygelse og hvert nederlag lutret og mere forædlet. Da er vi alligevel ovenpaa. Kun den, som taber sit mod, sin tro og sit haab, den, som taber det fineste og bedste i sit indre under livets tummel, er en slagen mand, ikke den, som efter en storm kan reise sig ren og mere klog; den, som kjemper, er ikke overvunden.

Andre Sogn 26. aug. 1907.

Jungeleiv Asperheim.

Blandede meddelelser.

Anders Rende Dahl, Bergen, har efter slutningen af døvstummekongressen sidst i Kjøbenhavn, hvor han repræsenterede „Bergens døvstumsforening“, benyttet anledningen til at gennemgaa et kursus i „tilskjererfaget“; han tilendebrogte kurset paa 14 dage og erholdt „diplom“; han er nu vendt hjem. Z.

Den af fire døve damer her i byen udførte vakre „hardangerdragt“ til udstillingen under døvstummekongressen i Kjøbenhavn, er af samme damer skænket „De døves skiklub“ til udlodning. At den smukke „bondepigedragt“ vil blive „svært eftertragtet“ maa anses som en selvfølge. De fire damers navne er: fruene Katy Skollerud f. Hestye, Christine Falsen f. Holmsen og Eva Holmsen f. Landgraff samt frøken Nigmor Kolderup.

Z.

Pastor Svendsens Kontor er tilflyttet Torvet 13^b, værelse no. 24; samme gaard som Abelsken Jensen, indgangen er fra Torvgaden.

Bogen: For syge er i disse dage færdig fra bogbinderen og vil blive sendt til alle, som sender 15 øre til porto etc., adr. er „De døves blad“, Nordstrand.

I sidste septembernummer ses i en artikel om Halvdan Bjørnstads 40 aars jubileum,

at han af kongen har erholdt „borgerdaadsmedaljen i sølv“.

Denne blev imidlertid først overrakt ham den 8de oktober nu sidst, da den ikke var færdigarbejdet. Det var under en særlig høitidelighed, medaljen overrakte Bjørnstad. Om trent ved 11-tiden samlede alle sektionens funktionærer om Bjørnstads plads, og straks efter indfandt opmaalingens chef oberst Knoff sig, fulgt af sekretæren, kaptein i generalstaben Meinich; denne havde med sig protokollen og to æffer; de bar begge generalstabsuniformer uden ordener. Oberst Knoff mindede i nogle ord, at han i sin tale hin jubilæumsdag havde udtalt at have gjort skridt til, at Bjørnstad og en anden funktionær, værkmester Alrud, som ogsaa havde 40 aars jubileum nogle maaneder før Bjørnstad, maatte faa offentlig paastjønning, hvilket var lykkedes ham, hvorfor han nu havde den fornøjelse at overrække jubilerterne hver sin medalje. — Obersten bad nu sekretæren først oplæse den kongelige resolution i protokol af 22de august, hvorved Bjørnstad og Alrud af kongen bestemtes tildelt „borgerdaadsmedaljen i sølv“ som anerkjendelse for langt og trofast arbejde, hvorefter chefen overleverede medaljerne, først til Alrud som den ældste og derpaa til Bjørnstad med haandtryk til hver af dem. Hermed var den lille smukke handling slut. Alle gratulerede begge jubilerterne. R. Z.

„De døves blad“

koster Kr. 1.80 om aaret. De fattige faar bladet frit. De, som har lidet penge, faar bladet for 1 kr. eller 50 øre eller 25 øre. Vi vil gjerne, at alle skal prøve at betale noget; 50 øre eller 25 øre synes vi, næsten alle maa kunne betale. Breve med betaling for bladet sendes frit, naar de leveres paa posthuset, og postaabneren forsegler det. Paa alle andre breve maa der sættes frimerke. Breve uden frimerke indløses ikke. Adressen er: „De døves blad“, Nordstrand pr. Kristiania.